

УДК 343.[431:851]

Михайло Ігоревич ФІАЛКА,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального права і кримінології

факультету № 1 (слідства)

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5599-3335>

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Одним з суспільно-небезпечних проявів в українському суспільстві, які розглядаються нами як злочини, є існування факту торгівлі людьми. Можливо довго задавати собі запитання на кшталт того, як в сучасному цивілізованому суспільстві можуть виникати випадки які притаманні були тільки Середньовіччю, але життєва правда є жорстокою – в Україні має місце торгівля людьми. Зрозуміло, що фактори які обумовлюють це ганебне явище пов'язані з зростанням безробіття, зменшенням асигнувань на програми соціального захисту та суцільним зuboжіння населення. Все це створює підґрунтя для виникнення, існування та розвитку торгівлі людьми в нашій країні.

Усвідомлюючи рівень суспільної небезпеки цього явища, держава а разом з нею і українське суспільство створило систему протидії торгівлі людьми в Україні. Правову основу цієї системи складає Закон України «Про протидію торгівлі людьми» [1]. Даний законодавчий акт, визначаючи суб'єкти, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, наголошує на тому, що у здійсненні заходів, спрямованих на попередження протидії торгівлі людьми, беруть участь органи місцевого самоврядування (ч. 2 ст. 5). Крім того, в положенні ст. 22 даного закону наголошується на тому, що особа, якій стало відомо про дитину, яка страждає/постраждала від торгівлі дітьми, зобов'язана невідкладно та із забезпеченням конфіденційності повідомити про це місцеву державну адміністрацію, органи місцевого самоврядування, органи Національної поліції або органи прокуратури. Іншими словами, до процесу протидії торгівлі людьми в Україні на рівні з іншими суб'єктами запобіжної діяльності залучені і органи місцевого самоврядування.

Враховуючи цей факт, зрозуміло, що органи місцевого самоврядування певним чином реалізують на практиці завдання протидії торгівлі людьми. Правову основу кримінологічної діяльності органів місцевого самоврядування у сфері протидії злочинності як взагалі, так і окремих її проявів, створюють комплексні та цільові програми. Так, наприклад, в Харківській області розроблена та діє Регіональна програма забезпечення публічної безпеки і порядку та протидії злочинності на території Харківської області на 2018-2019 роки [2], в Івано-Франківській області – Регіональна цільова програма

профілактики правопорушень на 2016-2020 роки Івано-Франківської обласної ради [3], в Київській – Обласна цільова комплексна програма профілактики та протидії злочинності у Київській області на 2017-2020 роки «Безпечна Київщина» [4] тощо. В цих нормативно-правових документах аналізується криміногенний стан в регіоні, визначаються основні завдання на відповідний період та передбачаються певні заходи запобіжного характеру за тими чи іншими напрямками протидії злочинності. Не обходять своєю увагою в межах кримінологічної діяльності органи місцевого самоврядування протидію торгівлі людьми.

Серед заходів спрямованих на протидію торгівлі людьми на регіональному рівні найбільш ефективними та значимими можливо визначити наступні:

- сприяти здійсненню спільній із засобами масової інформації, органами освіти та охорони здоров'я роз'яснювальної роботи щодо можливих негативних наслідків несанкціонованого працевлаштування у державах поза межами України з порушенням законодавства, що регулює відносини у цій сфері;

- системно протидіяти торгівлі людьми, сексуальній, трудовій експлуатації, виготовленню та розповсюдженню порнографічної продукції;

- викривати організовані форми злочинності у цій сфері, припиняти функціонування місць розпусти, звідництва, факти сутенерства, пропаганду культу насильства та жорстокості, примушування чи втягнення до зайняття проституцією, розбещення дітей;

- забезпечити подальше функціонування «гарячої телефонної лінії» з протидії торгівлі людьми, а також надання соціальної, медичної та психологічної допомоги особам, які стали жертвами торгівлі людьми;

- здійснювати інформування населення про механізм безпечної поведінки під час працевлаштування за кордоном, укладання шлюбів з іноземцями, придбання туристичних путівок;

- сприяти виявленню та припиненню корупційних дій з боку посадових осіб, які сприяють торгівлі людьми при оформленні проїзних документів для виїзду за кордон, складанню фіктивних документів, підробленню документів;

- збільшення обсягів соціальної реклами, телепередач, спрямованих на інформування про сучасні прояви торгівлі людьми і види допомоги особам, які від нього потерпають;

- здійснення роз'яснювальної роботи з особами, які мають міграційні наміри, громадянами іноземних держав, особами без громадянства та проводити моніторинг ситуації щодо протидії торгівлі людьми в регіоні;

- проведення заходів, спрямованих на підвищення рівня обізнаності населення щодо сучасних проявів торгівлі людьми, а

також засобів і методів, що використовуються торгівцями людьми тощо.

Вище зазначені напрямки кримінологічної діяльності органів місцевого самоврядування у сфері протидії торгівлі людьми визначають роль цих суб'єктів у процесі протидії торгівлі людьми на державному рівні.

Свого часу, наголошуючи на місці органів місцевого самоврядування в процесі протидії торгівлі людьми, ми відмічали, що необхідно усвідомлювати той факт, що суб'єкти, які здійснюють заходи у сфері попередження торгівлі дітьми, в межах своїх повноважень вживають необхідних соціальних, правових, психолого-педагогічних та інших заходів, спрямованих на виявлення та усунення причин і передумов, що сприяють торгівлі як взагалі людьми, так і дітьми окремо [5, с. 222].

Внаслідок цього, той перелік основних напрямків протидії торгівлі людьми на регіональному рівні, які ми вище зазначили, покликаний нівелювати існування негативних факторів соціального, економічного, ідеологічного та правового характеру, що породжують та створюють можливість існування торгівлі людьми як явища на регіональному рівні.

Висновок. Підводячи підсумок викладеному вище, необхідно зазначити те, що на регіональному рівні органами місцевого самоврядування в межах власної кримінологічної діяльності розробляються та впроваджуються ефективні заходи протидії торгівлі людьми в регіоні.

Список бібліографічних посилань

1. Про протидію торгівлі людьми : закон України від 20.09.2011 № 3739-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17/ed20151209> (дата звернення: 26.10.2018).

2. Регіональна програма забезпечення публічної безпеки і порядку та протидії злочинності на території Харківської області на 2018-2019 роки : програма Харківської обласної рада від 01.03.2018 № 656-VII // Рішення обласної ради / Харківська обласна рада. URL: <http://oblrada.kharkov.ua/ua/public-information/oblasni-programi/323-rehionalna-prohrama-zabezpechennia-publichnoi-bezpeky-i-poriadku-ta-protydii-zlochynnosti-na-terytorii-kharkivskoi-oblasti-na-2018-2019-roku> (дата звернення: 15.09.2018).

3. Про регіональну цільову програму профілактики правопорушень на 2016-2020 роки : програма Івано-Франківської обласної ради від 10.06.2016 № 226-5/2016 // Рішення обласної ради / Івано-Франківська обласна рада. URL: http://www.orada.if.ua/fileadmin/documents/Rishennja/2015-2020/07_05/226-5.pdf (дата звернення: 15.09.2018).

4. Про схвалення проекту Обласної цільової комплексної програми профілактики та протидії злочинності у Київській області на 2017 – 2020 роки «Безпечна Київщина»: програма Київської обласної ради 19.05.2017 № 304-14-VII // Рішення обласної ради / Київська обласна рада. URL: https://kor.gov.ua/robota_rady/rishennia/pro_zatverdzhennia_oblasnoi_tsilovoï_kompleksnoi_prohram

у_profilaktyky_ta_protydii_zlochynnosti_u_kyivskii_oblasti_na_2017-2020_roky_bezpechna_kyivshchyna.html (дата звернення: 15.09.2018).

5. Фіалка М. І. До питання законодавчого визначення заходів попередження торгівлі дітьми. Вісник кримінологічної асоціації України : збірник наукових праць. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2012. № 1. С. 215-223.

Одержано 01.11.2018

УДК 342.738(477)

Наталія Олександрівна ФІЛПСЬКА,

кандидат юридичних наук,

викладач кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4 (кіберполіції)

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9558-9422>

ДЕЯКІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ У СФЕРІ КІБЕРБЕЗПЕКИ

Розвиток технологій та сучасних засобів зберігання інформації, спілкування є безперечним та одним із найвагоміших досягнень людства. У сьогоднішньому світі тенденція глобалізації, пов'язана із швидким розвитком технологій, має надзвичайно тісний зв'язок із глобальною мережею Інтернет та проблемами дотримання прав людини у цій сфері. Зокрема, це стосується права на приватність та на захист інформації про особу. Не завжди існуюче у певних організаціях та закладах програмне забезпечення в змозі протистояти атакам хакерів та захистити персональні дані особи, які містяться в закритих інформаційних базах.

Щоденне використання високотехнологічних пристроїв більшістю населення земної кулі не лише оптимізує життя та спрощує доступ до корисної інформації, а й може бути загрозою для тієї інформації, що охороняється законом. Все більша кількість осіб у різних країнах світу стають жертвами атак кіберзлочинців та кібершахраїв та телефонних шахраїв. Приватна інформація особи часто стає доступною та використовується для скоєння злочинів. Тому безпека та захист інформації стали проблемою номер один цього століття.

Високий рівень освіченості молоді у галузі сучасних інформаційних технологій, негативна тенденція до зниження рівня життя в Україні, високий рівень безробіття та обмежені можливості працевлаштування є чинниками того, що особи заради наживи або із власних мотивів використовують свої знання з метою заволодіння приватною інформацією про особу. Експерти зазначають, що Україна – дуже важливий центр хакерства, поряд із Росією, Бразилією, Китаєм та меншою мірою – Індією [1, с. 91].